



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

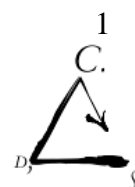
Szanse i możliwości absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych na rynku pracy województwa podkarpackiego

Raport z badań jakościowych

Kraków, czerwiec 2007 r.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

SPIS TREŚCI:

I. Wstęp	3
1.1. Cele badania.....	3
1.2. Badana populacja i dobór respondentów	3
1.3. Technika realizacji	4
1.4. Realizacja badania – uwagi ogólne.....	4
1.5. Raport.....	5
II. Doświadczenia w szukaniu pracy po ukończeniu szkoły	6
2.1. Sposoby szukania pracy	6
III. Opinie o rynku pracy i pracodawcach.....	12
3.1. Kogo szukają pracodawcy?.....	12
3.1.1. Potrzeba praktyki.....	12
3.1.2. Oczekiwanie dyspozycyjności.....	13
3.1.3. Cechy osobowe.....	13
3.1.4. Oferty poniżej kwalifikacji.....	14
3.1.5. Praca nieoficjalna i łamanie prawa.....	15
3.1.6. Niechęć wobec zatrudniania kobiet.....	16
3.1.7. Niechęć w zatrudnianiu studentów zaocznych.....	16
3.1.8. Pracodawcy w oczach absolwentów – podsumowanie	16
3.2. Główne przeszkody w znalezieniu pracy.....	18
IV. Pierwsza praca – oczekiwania i rzeczywistość	20
V. Moja szkoła, a praca	23
VI. Podsumowanie.....	28
Załącznik 1. Wykaz uczestników	30
Załącznik 2. Przewodnik dyskusji grupowej	32

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

I. WSTĘP

Raport poniższy prezentuje wyniki jakościowego badania absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego, przeprowadzonego w kwietniu 2007 roku w ramach projektu pn. **„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR)”**. Projekt realizowany jest w ramach Działania 2.1. ZPORR i współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środków budżetu państwa.

1.1. Cele badania

Zasadniczym celem badania było zebranie jakościowych informacji o losach zawodowych absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, którzy ukończyli naukę w roku 2006. W szczególności celem badania było zebranie informacji odnośnie następujących kwestii:

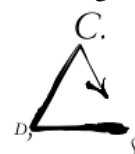
- w jaki sposób absolwenci poszukują pracy;
- jak absolwenci oceniają rynek pracy i pracodawców;
- jak z perspektywy doświadczeń zawodowych oceniają swoją szkołę i otrzymane wykształcenie;
- czy i w jakim stopniu rzeczywistość pokrywa się z planami zawodowymi z okresu szkolnego.

1.2. Badana populacja i dobór respondentów

Badaniem objęto absolwentów zasadniczych szkół zawodowych oraz techników, zamieszkałych w województwie podkarpackim, którzy ukończyli naukę w szkole w roku 2006. Dodatkowym kryterium uczestnictwa w badaniu było podjęcie jakiegokolwiek pracy po ukończeniu szkoły (wykluczono więc osoby, które podjęły studia wyższe i w ogóle nie szukały pracy oraz osoby, które do chwili obecnej nie podjęły pracy zawodowej ani nauki).

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

Osoby takie nie mają praktycznie żadnych doświadczeń zawodowych i co za tym idzie nie mogłyby dostarczyć wartościowych informacji w trakcie badania.

Badanie przeprowadzono w czterech miejscowościach: Rzeszowie, Mielcu, Jaśle oraz Przemyślu. Na terenie każdej z tych miejscowości zrealizowano jeden zogniskowany wywiad grupowy.

Rekrutację respondentów przeprowadzono drogą telefoniczną, w oparciu o dane teleadresowe zebrane od uczniów szkół ponadgimnazjalnych podczas badań na próbie ponad 7000 osób, zrealizowanych przez Centrum Doradztwa Strategicznego w marcu 2006 roku z wykorzystaniem ankiety audytoryjnej.

Szczegółowe informacje o respondentach zamieszczono w aneksie do niniejszego opracowania.

1.3. Technika realizacji

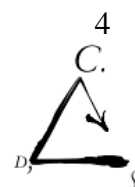
Badanie zrealizowano techniką zogniskowanego wywiadu grupowego. W Rzeszowie i Jaśle badanie przeprowadzono w specjalistycznych pracowniach do badań FGI, w Mielcu i Przemyślu w salach hotelowych zaadoptowanych do celów badawczych. Badanie zrealizowano w oparciu o scenariusz dyskusji załączony na końcu niniejszego tomu.

1.4. Realizacja badania – uwagi ogólne

Realizacja badania napotkała pewne trudności organizacyjne z uwagi na znacząco wyższy, niż w innych badaniach tego typu, odsetek odmów wzięcia udziału w badaniu. Za udział w badaniu respondenci otrzymywali wynagrodzenie, zapraszano standardowo 12 osób, następnie dwukrotnie telefonicznie potwierdzano zamiar uczestnictwa w badaniu. Mimo potwierdzenia przybycia złożonego w przeddzień, a nawet w dniu badania, około 30% zaproszonych nie przybywało na spotkanie. Postawa ta zdaje się korespondować z oceną, jaką

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

w analogicznym badaniu¹ wystawili absolwentom szkół zawodowych pracodawcy, zwracający uwagę na brak odpowiedzialności i zdyscyplinowania tej grupy pracowników. Badaniem objęto absolwentów szkół zlokalizowanych w Rzeszowie, Mielcu, Jaśle i Przemyślu. Problemy relacjonowane przez respondentów oraz wygłaszane przez nich opinie, są zasadniczo takie same we wszystkich czterech miejscowościach. Tym niemniej, ton dyskusji oraz poziom ocen różnią się znacząco. Ogólnie rzecz biorąc rozmówcy z Rzeszowa i Mielca są bardziej optymistyczni, mają więcej nadziei na sukces zawodowy, lepiej też oceniają swoją obecną sytuację zawodową. Analogiczne postawy absolwentów z Jasła i Przemyśla są bardziej krytycznie i bardziej pesymistyczne. Różnice te mają swe źródło w obiektywnie trudniejszej sytuacji na rynku pracy w miejscowościach mniejszych, z mniejszą liczbą potencjalnych pracodawców. Mimo różnic w nastrojach, zarówno respondenci z większych, jak i z mniejszych ośrodków relacjonują te same problemy i przeszkody w uzyskaniu pracy, co pozwala na wspólne ich omówienie w jednym ujęciu syntetycznym.

1.5. Raport

Prezentowany raport przedstawia wyniki syntetyczne dla wszystkich czterech zogniskowanych wywiadów grupowych. Cytaty z oryginalnych wypowiedzi respondentów zaznaczono kursywą.

¹ Badanie telefoniczne CATI (próba 517) oraz badanie jakościowe FGI (3 zogniskowane wywiady grupowe) przeprowadzone przez Centrum Doradztwa Strategicznego z pracodawcami z terenu województwa podkarpackiego.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

II. DOŚWIADCZENIA W SZUKANIU PRACY PO UKOŃCZENIU SZKOŁY

2.1. Sposoby szukania pracy

Sposoby poszukiwania pracy, a także opinie o ich skuteczności nie różnią się w poszczególnych miejscowościach objętych badaniem. Najczęstsze sposoby poszukiwania pracy to:

- poszukiwanie przez rodzinę / znajomych;
- czytanie ogłoszeń w prasie i/lub Internecie;
- samodzielne wysyłanie aplikacji do firm lub osobiste wizyty w przedsiębiorstwach;
- śledzenie ogłoszeń na sklepach, tablicach ogłoszeń etc.;
- rejestracja w Powiatowym Urzędzie Pracy;
- kontynuacja zatrudnienia w przedsiębiorstwie w którym miało się praktyki / staż;
- umieszczanie własnych ogłoszeń w prasie i/lub Internecie;
- agencja pośrednictwa pracy;
- wyjazd do pracy za granicę.

Powyższe zestawienie sposobów poszukiwania pracy znajduje odzwierciedlenie w rankingu ich skuteczności w opinii rozmówców. Za niewątpliwie najbardziej skuteczny sposób szukania pracy uznawane są znajomości, w dalszej kolejności szukanie ogłoszeń w prasie oraz wysyłanie własnych aplikacji do przedsiębiorstw lub osobiste odwiedzanie firm. Poszukiwanie pracy poprzez Powiatowy Urząd Pracy jest oceniane jako nieskuteczne.

Poszukiwanie pracy poprzez znajomości jest zgłaszane jako najskuteczniejsza technika we wszystkich czterech grupach. Rozłożenie akcentów jest jednak różne – rozmówcy z Przemyśla i Jasła są skłonni twierdzić, że w ich miejscowościach jest to w praktyce jedyna, naprawdę skuteczna metoda znalezienia pracy. Niektórzy sugerują w tym kontekście, że potrzebne są nie tylko znajomości, ale wręcz łapówka. Absolwenci z Rzeszowa i Mielca nie są tak pesymistyczni w swych opiniach. Doceniają wagę znajomości, ale wielu z nich

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr ZI/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

znalazło pracę w inny sposób.

„W Przemysłu bez znajomości to nie ma nawet mowy o jakiegokolwiek pracy, dobrej pracy, lub dobrze płatnej. Nawet na staż trzeba mieć znajomości, aby dobrze trafić”. (Przemyśl)

„Koleżanka mi powiedziała, że w biurze turystycznym poszukują pilotek. Poszłam na test z angielskiego, no i powiedzieli, że się im przydam”. (Przemyśl)

„Znalazłem pracę przez znajomego. Po prostu starszy kolega się tam załapał i mi powiedział, że są przyjęcia, żeby się zapytał, poszedłem i już na drugi dzień pracowałem”. (Jasło)

„Dowiedziałem się od siostry, że w jej zakładzie są przyjęcia, złożyłem podanie i zostałem przyjęty. I co ważne ten zakład nie ogłaszał się w Urzędzie Pracy, mimo, że było bardzo dużo miejsc”. (Rzeszów)

Drugą co do częstości wskazań techniką poszukiwania pracy, preferowaną przez rozmówców, jest czytanie ogłoszeń w prasie lokalnej oraz – znacznie rzadziej – w Internecie. W każdej z czterech grup, po kilka osób znalazło pracę właśnie w taki sposób.

Niemal równie popularne i zwykle praktykowane równolegle, jest wysyłanie swoich aplikacji do firm drogą pocztową lub mailową oraz osobiste wizyty w przedsiębiorstwach. Część rozmówców, szczególnie tych przekonanych o wszechobecności systemu znajomości, uważa że osobista wizyta w firmie i doprowadzenie do rozmowy bezpośrednio z szefem, to jedyna szansa zdobycia pracy. Aplikacje pisemne są zdaniem tych osób blokowane przez sekretarki i nie pokazywane pracodawcy.

„Najlepiej jest dotrzeć bezpośrednio do szefa. Sekretarki nie dopuszczają, bo podstawiają swoje osoby, znajomych”. (Jasło)

„Szukałam adresów firm w Jasle w Internecie i wysyłałam CV drogą mailową. Przeważnie odpisywali, ale akurat nie poszukiwali pracowników”. (Jasło)

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Chodziłam po zakładach po całym Jasle, mówili, że teraz nie mają funduszy i żeby zostawić CV, a oni się odezwą. Ale się nie odezwali”. (Jasło)

Część respondentów, szczególnie tych poszukujących pracy w handlu lub w gastronomii, szuka pracy poprzez ogłoszenia uliczne na sklepach, tablicach ogłoszeń etc. Niektórym udało się znaleźć pracę właśnie w ten sposób.

„Moja praca jest właściwie z przypadku. Przechodziłam z koleżanką pewną ulicą i zobaczyłam ogłoszenie na witrynie sklepu. Postanowiłyśmy, że zadzwonimy i zostałam zaproszona na test i tak jakoś się udało”. (Przemysł)

Poszukiwanie pracy poprzez Powiatowy Urząd Pracy jest bardzo popularne lecz powszechnie uznane za nieskuteczne. Rejestracji w Urzędzie Pracy dokonali niemal wszyscy respondenci z czterech grup. Nie zarejestrowały się w Urzędzie Pracy jedynie te osoby, które znalazły pracę bezpośrednio po ukończeniu szkoły lub po ukończeniu szkoły wyjechały za granicę.

Poszukiwanie pracy poprzez Urząd zostało jednomyślnie określone jako "bez sensu", "strata czasu", formalny obowiązek bez znaczenia dla znalezienia faktycznej pracy. Rejestracja w Urzędzie Pracy jest traktowana przez większość rozmówców jako swego rodzaju formalność, głównie w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego.

Deklaracje o uzyskaniu pracy poprzez Urząd są sporadyczne. Znacznie liczniej reprezentowane są osoby, które poprzez PUP otrzymały staż, a nie stałe zatrudnienie. W kontekście dyskusji o kontaktach z Urzędem Pracy respondenci sformułowali szereg zarzutów i opinii krytycznych pod adresem Urzędu. Jak już wspomniano powyżej ton wypowiedzi oraz charakter zarzutów były znacznie ostrzejsze w ośrodkach mniejszych jak Przemysł i Jasło, w porównaniu z wypowiedziami respondentów z Rzeszowa i Mielca. Najczęstszy, powszechnie podnoszony zarzut sprowadza się do tezy, że personel Urzędu Pracy przekazuje atrakcyjniejsze oferty pracy swoim znajomym. Na tablicę ogłoszeń trafiają oferty już „przebrane”, nieatrakcyjne, nisko płatne, oferty wywieszane są "tylko tak, aby się nazywało, że wiszą". Inne zarzuty dotyczyły jakości pracy Urzędu. Opisywano przypadki otrzymania

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



8



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

oferty od dawna nieaktualnej, oferty z firmy nie istniejącej pod wskazanym adresem itp. Niektórzy z respondentów czują się też poniżani przez pracowników Urzędu Pracy.

Opinie pozytywne o kontaktach z Urzędem Pracy są bardzo rzadkie i dotyczą zwykle uzyskania stażu. W tej ostatniej kwestii rozmówcy dzielą się wyraźnie na dwie grupy: dla jednych staż taki stwarza szanse podniesienia kwalifikacji i w sprzyjających okolicznościach otrzymania stałej pracy w firmie, w której odbywają staż. Dla drugich, staż to surogat faktycznego zatrudnienia, podjęty z konieczności, z braku innych ofert. Osoby takie czują się wyzyskiwane, gdyż pracują w pełnym wymiarze czasu za czterysta kilkadziesiąt złotych miesięcznie. Inne pozytywne przykłady pracy Urzędu to możliwość ukończenia kursów, zbyt kosztownych, aby absolwent mógł je zrealizować prywatnie.

"Dobre jest to, że można zrobić kurs za darmo. Ja zrobiłem kurs na prawo jazdy na samochody ciężarowe - samemu nie byłoby mnie stać na taki kurs. Ale trzeba było trochę pokombinować, przynieść zaświadczenie od pracodawcy, że się zostanie zatrudnionym po kursie". (Jasło)

„Dla mnie to ten Urząd (Pracy) to po prostu słabo funkcjonuje. Są ogłoszenia, które są bardziej intratne, ale są przebrane przez ludzi obstawionych”. (Przemysł)

„Może jest praca, ale ludzie, którzy siedzą w tym urzędzie mają swoich znajomych, którym cisną tę pracę. A te, które zostają, to już same okruszki są”. (Przemysł)

„Jestem na stażu, który dostałam przez znajomego z Urzędu Pracy”. (Mielec)

„Urząd Pracy to jest takie minimum, ale szukać trzeba wszędzie”. (Mielec)

„Większości ludzi chodzi o ubezpieczenie, o świadczenia zdrowotne, a z resztą to różnie bywa”. (Mielec)

„Z reguły Urząd Pracy jak proponuje pracę to z reguły staż. A na stażu pracuje się 8 godzin jak wszyscy, a zarabia się 470 zł”. (Mielec)

„Byłam kilka razy w Urzędzie Pracy – owszem, były oferty, ale potem okazywało się, że takiego lokalu w ogóle nie ma! Albo oferta od dwu miesięcy nieaktualna”. (Jasło)

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr ZI/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Pracy jest tu u nas bardzo dużo (w Urzędzie Pracy) ale tylko dla znajomych”. (Jasło)

„W gazetach ogłoszenia są aktualniejsze, niż w Urzędzie”. (Jasło)

„Zarejestrować się w Urzędzie Pracy to nie jest taka prosta sprawa jak się mówi – pójść i zarejestrować się. To się wiąże z szeregiem zaświadczeń, z szeregiem wymaganych dokumentów. Młody człowiek idąc do Urzędu niekoniecznie musi wiedzieć, że powinien je mieć przy sobie – na przykład zaświadczenie o wielkości majątku rodziców”. (Rzeszów)

„Mało zakładów zgłasza się do Urzędu Pracy – też wolą szukać pracowników na własną rękę”. (Rzeszów)

Pojedyncze osoby zostały zatrudnione zaraz po szkole w przedsiębiorstwach, w których odbywały praktyki zawodowe. Wszyscy uczestnicy są jednak zgodni, że przypadki takie są bardzo rzadkie. Ogłaszanie się w prasie lub Internecie nie jest popularną techniką szukania pracy. Jedynie kilka osób wśród ogółu dyskutantów umieściło swoje ogłoszenie w Internecie, jednakże nikt z nich nie znalazł pracy tą drogą. *„Dostałem pracę przez szkołę – do szkoły przyszło pismo, że potrzebują 3 osoby”* (Rzeszów)

Jedynie niektórzy absolwenci z Rzeszowa korzystali z prywatnej agencji pośrednictwa pracy. Była to agencja pracy tymczasowej, z którą kontakt niektórzy rozmówcy nawiązali jeszcze będąc uczniami w szkole. *„Znalazłem pracę przez Agencję Pracy Tymczasowej”.* (Rzeszów)

Szukanie pracy za granicą z konieczności stanowiło jedynie margines dyskusji. W każdej z czterech grup respondentów znalazły się osoby, które bądź pracowały przez jakiś czas za granicą, a obecnie poszukują lub podjęły pracę w Polsce, bądź też osoby aktualnie zatrudnione za granicą, które przyjechały do Polski na święta i przypadkowo wzięły udział w badaniu organizowanym właśnie w tym czasie. W innym miejscu dyskusji rozmówców poproszono o dokonanie oceny, jak duży odsetek ich kolegów i koleżanek, z którymi razem kończyli szkołę wyjechało zagranicę. Odpowiedzi wahają się od 10% do 80%.

„Ja wyjechałem do Wielkiej Brytanii zaraz po ukończeniu szkoły. W ogóle nie szukałem tu

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

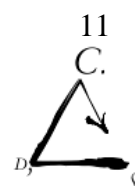
„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

pracy, po prostu zarobki na dzień dzisiejszy są w naszym małym mieście zbyt niskie, abym mógł założyć swoją własną rodzinę, czy aby robić coś sensownego ze swoim życiem”.
(Przemyśl)

Czas trwania poszukiwań pracy dla większości respondentów to 3 – 4 miesiące. Jednakże niektórzy znaleźli pracę wcześniej 1 – 2 miesiące, a sporadycznie nawet bezpośrednio po ukończeniu szkoły. (Pamiętać jednak trzeba, że badaniem z założenia nie były objęte osoby, które w ogóle nie podjęły pracy po ukończeniu szkoły.)

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



11

C.

D, S.



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

III. OPINIE O RYNKU PRACY I PRACODAWCACH

Kolejnym tematem dyskusji były opinie o rynku pracy i pracodawcach, koncentrujące się na takich kwestiach jak: jakich pracowników poszukują pracodawcy, czy pracodawcy mają jakieś specjalne oczekiwania oraz czy pracodawcy są zainteresowani zatrudnieniem absolwentów takich szkół, jakie ukończyli respondenci.

3.1. Kogo szukają pracodawcy?

Uwagi respondentów o pracodawcach, ich oczekiwaniach oraz ogólnej sytuacji na rynku pracy są na ogół negatywne. Opinie absolwentów techników są w tym kontekście bardziej krytyczne niż opinie absolwentów szkół zawodowych, co odzwierciedla relatywnie lepszą sytuację tych ostatnich na rynku pracy.

3.1.1. Potrzeba praktyki

Najczęściej podnoszonym zarzutem wobec pracodawców są nierealistyczne oczekiwania co najmniej jednorocznego stażu zawodowego w stosunku do osoby, która ma 19 – 20 lat i właśnie ukończyła szkołę.

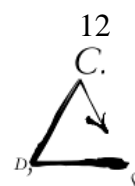
„Zaraz po szkole trudno jest znaleźć pracę. Ja kończyłam ekonomik, czyli coś w kierunku księgowości, nikt nie zatrudni w księgowości osobę 20 letnią, z księzek nie można się wszystkiego nauczyć – za mało praktyk, za mało doświadczenia”. (Mielec)

„Jestem budowlańcem wykończeniowcem. Pracodawcy, gdy dowiadują się, że jestem po szkole od razu mówią, że nie mam wystarczającego doświadczenia. Nie obchodzi ich, że już przedtem pracowałam, ani co potrafię, a potrafię wiele”. (Przemyśl)

„Raz poszłam z mamą. Okazało się, że nie mam doświadczenia, a mama jest już za stara”. (Jasło)

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr ZI2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Łatwiej znaleźć pracę legitymując się np. dwuletnią pracą niż wykształceniem”. (Rzeszów)

3.1.2. Oczekiwanie dyspozycyjności

Druga grupa ocen krytycznych dotyczy oczekiwań pracodawców odnośnie dyspozycyjności oraz czasu pracy przyszłych pracowników. Podano szereg przykładów, często bardzo drastycznych, wymagania pracy przez siedem dni w tygodniu, pracy przez 11 – 12 godzin etc.

„Wymagają 10 – 12 godzin pracy, a pensja najniższa krajowa – kto będzie za takie pieniądze pracował?” (Jasło)

„Dostałam staż z Urzędu Pracy, w kwiaciarni, od poniedziałku do niedzieli, od ósmej do osiemnastej, za cztery stówki. To ja wolę w domu leżeć! Żeby chociaż jeden dzień wolnego był – stażysta odwala najgorszą robotę”. (Jasło)

„Dostałam pracę na czas nieokreślony. Trzeba było pracować po 10 – 12 godzin. Szefowa wymagała obecności w pracy od poniedziałku do poniedziałku, bez dnia wolnego. A jak się prosiło o dzień wolny to było wielkie halo”. (Jasło)

„Dostałam pracę w barze na stacji benzynowej, ale sama zrezygnowałam, bo to było na zasadzie założenia własnej działalności gospodarczej, aby im też się opłacało. No a druga to tutaj w barze w N – 11 godzin pracy i najniższa krajowa, więc się nie opłacało pracować”. (Jasło)

„Aby zostać księgową trzeba mieć naprawdę doświadczenie, pracować w zawodzie, a po szkole takiej jak Technikum Ekonomiczne nie można tego zdobyć”. (Przemysł)

3.1.3. Cechy osobowe

Wśród cech osobowych cenionych przez pracodawców, wymieniono pewność siebie, obrotność oraz chęć do pracy. W tym kontekście w dwóch grupach (Mielec, Jasło) wymieniono wysoką motywację do pracy, którą wielu pracodawców ceni wyżej, niż kwalifikacje ściśle zawodowe.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„*Myślę, że chęć do pracy jest ważniejsza niż wykształcenie*”. (Mielec)

„*Dużo ludzi, jak przychodzi do pracy, to często brakuje im chęci podjęcia tego*”. (Mielec)

„*Przychodzą z takim nastawieniem, jakby z przymusu szli*”. (Mielec)

„*Pracodawca musi widzieć, że człowiekowi się chce*”. (Jasło)

Dyskutanci zgadzają się, że większość pracodawców poszukuje pracowników z doświadczeniem zawodowym. Sprecyzowanie innych oczekiwań pracodawców nastrocza jednak wielu respondentom problemy – z pewnym trudem wskazano na posiadanie prawa jazdy, umiejętność obsługi komputera i popularnych programów.

3.1.4. Oferty poniżej kwalifikacji

Absolwenci techników twierdzą, iż wielu pracodawców proponuje im pracę pozornie zgodną z ich wykształceniem, jednakże w rzeczywistości poniżej ich oczekiwań i kwalifikacji. Jednocześnie odmawiają zatrudnienia na stanowiskach do jakich aspirują absolwenci. Dwudziestoletni kucharz po technikum gastronomicznym nie ma szans na zatrudnienie w „prawdziwej” restauracji, proponuje się mu pracę w różnych barach szybkiej obsługi, co w odczuciu absolwenta stanowi degradację zawodową. „*Nie po to uczyłem się przez cztery lata w szkole ze specjalnością kuchnia różnych narodów, aby komuś teraz pizzę kręcić, albo rozwozić*”. (Mielec, Technikum Gastronomiczne)

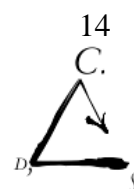
Podobnie absolwenci Technikum Ekonomicznego nie mogą otrzymać pracy w dziale księgowości czy finansów, najczęściej proponuje im się pracę kasjera lub sprzedawcy w sklepie.

„*Nie po to poszłam do technikum, aby teraz mięso w sklepie podawać*”. (Mielec, Technikum Ekonomiczne)

„*Ja szukałam pracy tam, gdzie mieliśmy praktyki, w PZU, czy gdzieś tam. I okazało się, że*

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



14

C.

D. S.



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr ZI/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

trzeba mieć co najmniej licencjata, nawet nie pełne studia wyższe z magistrem ale licencjata, ale to jest nieosiągalne na razie”. (Przemyśl)

Absolwenci zasadniczych szkół zawodowych skarżą się z kolei, że pracodawcy poszukują po prostu taniej siły roboczej i w rzeczywistości jest im obojętne, jakie wykształcenie i kwalifikacje ma poszukujący pracy absolwent. Doświadczenia takie relacjonowali szczególnie często absolwenci szkół budowlanych. *„Jeśli idzie o mój kierunek to pracodawcy szukają robotników, którzy będą robić za małe pieniądze i jest im obojętne, czy ktoś ma 20 lat jak ja, czy 30 czy 40”.* (Przemyśl, Zasadnicza Szkoła Zawodowa)

3.1.5. Praca nieoficjalna i łamanie prawa

We wszystkich grupach znalazły się osoby, które zetknęły się z łamaniem prawa przez pracodawców. Dla nieuczciwych pracodawców niedoświadczony absolwent stanowi łatwą ofiarę oszustwa. Opowiadano o przypadkach zatrudniania bez umowy pisemnej, a następnie odmowie zapłaty, propozycjach pracy na czarno, nie wypłacaniu wynagrodzenia przez wiele miesięcy itp. Z relacji respondentów można odnieść wrażenie, iż wielu z nich w ogóle nie orientuje się w elementarnych przepisach prawnych związanych z zatrudnieniem, co wykorzystują nieuczciwi pracodawcy.

„Ja miałem tak, że pracodawca mi powiedział, że pracuję normalnie na umowę, ja chociaż tego nie sprawdzałem, myślałem, że popracuję. Co się okazało – pewnego dnia przyszedł i mówi, że pracy nie ma, no i dostałem 30% wynagrodzenia z tego co pracowałem”. (Przemyśl)

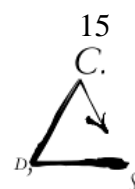
„Szefowa przyjmowała raczej osoby bez stażu, bo po stażu nie może już iść na refundację, a ta refundacja też polegała na tym, że ma to być osoba zaraz po szkole”. (Przemyśl)

„Wiadomo, że jak się pracuje na czarno to dostaje się więcej. Często pracodawca daje wybór - praca na czarno, czy zatrudnienie”. (Jasło)

„Są kobiety, które po kilka miesięcy, po pół roku pracują bez żadnej umowy, szefowa mówi, że czeka na fundusze z Unii Europejskiej”. (Przemyśl)

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

3.1.6. Niechęć wobec zatrudniania kobiet

Część kobiet, przede wszystkim z Jasła i Przemyśla, zetknęła się z dyskryminacją ze strony pracodawców, niechętnych w zatrudnianiu młodych kobiet z obawy, że w niedługim czasie będą w ciąży i przerwą pracę.

„Pracę znajdzie, ale facet. Skończy zawodówkę i wszędzie dostanie i to za dobre pieniądze, bo wszyscy powyjeżdżali”. (Jasło)

„Stan cywilny jest ważny. Wysłałam za mąż w klasie maturalnej – pracodawcy od razu patrzą na dziewczynę, że od razu zajdzie w ciążę”. (Jasło)

3.1.7. Niechęć w zatrudnianiu studentów zaocznych

Liczne we wszystkich czterech grupach osoby pracujące i jednocześnie studiujące skarżą się, że fakt studiowania lub ujawnienie zamiaru studiowania w rozmowie z pracodawcą, mogą stanowić znaczną przeszkodę w uzyskaniu pracy. Niektóre osoby pracujące i jednocześnie studiujące, spotykają się z odmową udzielenia zwolnienia w piątek lub sobotę, celem uczestniczenia w zajęciach mimo, iż istnieje możliwość odpracowania tego zwolnienia w inny dzień.

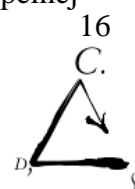
„Nie chcą zatrudniać studentów. Bo nie chcą zwalniać, czasem piątek, sobota, niedziela jest zjazd, można by to odrobić, na następny weekend by się zostało, ale nie chcą zwalniać”. (Jasło)

3.1.8. Pracodawcy w oczach absolwentów – podsumowanie

W oczekiwaniach pracodawców, widzianych oczami absolwentów, uderzająco niewielką rolę odgrywają te ściśle zawodowe. Opierając się na wypowiedziach respondentów można by sądzić, że pracodawców interesuje doświadczenie zawodowe, oczekują pełnej

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

dyspozycyjności, wysokiej motywacji, jednakże niezbyt interesuje ich poziom wykształcenia czy przygotowania teoretycznego kandydatów na pracowników. Rozmówcy rzadko uzupełniają obraz oczekiwań pracodawców o takie cechy jak znajomość komputera, posiadanie prawa jazdy czy znajomość języków obcych. Można wątpić, aby w tym aspekcie obraz kreślony przez respondentów w pełni odpowiadał rzeczywistości. Wydaje się, że przynajmniej część absolwentów, ma poważne trudności z rozpoznaniem faktycznych oczekiwań pracodawców. Tezę tę potwierdza sposób w jaki dyskutanci relacjonują swoje wrażenia z rozmów kwalifikacyjnych. Znaczna część uczestników, w szczególności absolwentów techników starających się o pracę w większych firmach, przeszła takie rozmowy kwalifikacyjne. Wszyscy jednak mówią o tych rozmowach z wyraźną kpiną, uważają, że był to jakiś rodzaj niezrozumiałego teatru, że pytano ich o rzeczy „głupie”, „śmieszne” lub „dziwne”, których znaczenia i sensu nie rozumieją.

Oprócz opinii odnośnie postaw pracodawców, dyskutanci sformułowali też kilka tez ogólniejszych, dotyczących całego rynku pracy dla absolwentów. W miejscowościach, gdzie brak miejsc pracy jest odczuwany silniej (Przemyśl, Jasło) powszechne jest przekonanie, iż o wszystkim decydują znajomości, a co za tym idzie wszystkie pozostałe czynniki są drugorzędne. W Rzeszowie większość dyskutantów nie zgodziła się z tezą, że dobrą pracę można dostać tylko po znajomości, jednakże 6 na 8 uczestników dyskusji przyznaje, że znalazł pracę właśnie tą drogą.

„W Przemyślu bez znajomości to nie ma nawet mowy o jakiegokolwiek pracy, dobrej pracy, lub dobrze płatnej. Nawet na staż trzeba mieć znajomości, aby dobrze trafić”. (Przemyśl)

„Dobre stanowiska w Przemyślu to tylko dzięki kopercie można zdobyć”. (Przemyśl)

Drugą, niemal powszechnie wyznawaną opinią, jest mit pracy za granicą. Tylko nieliczni uczestnicy dyskusji mają osobiste doświadczenia w tej mierze, znaczna ich część powtarza jednak obiegowe opinie, że jakkolwiek praca w Polsce, w porównaniu z pracą za granicą „nie opłaca się”. Niektórzy respondenci byli wręcz zrażeni w trakcie szukania pracy do jej



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

podjęcia, właśnie z tej perspektywy.

„Po przyjeździe w grudniu z Londynu od stycznia zacząłem szukać pracy. Często nawet do biura nie docierając, już pracownicy tej firmy ostrzegali mnie, że szkoda, że jestem młody, aby się marnować w takiej firmie. Po prostu odciągnęli mnie od tej firmy”. (Przemysł)

3.2. Główne przeszkody w znalezieniu pracy

W podsumowaniu dyskusji o oczekiwaniach pracodawców i specyfice rynku pracy dla absolwentów, rozmówcy skonstruowali hierarchię głównych przeszkód, z jakimi spotkali się szukając pracy po skończeniu szkoły. Hierarchia ta jest zasadniczo taka sama dla wszystkich czterech grup, różnice są niewielkie i dotyczą względnej pozycji poszczególnych przeszkód, jednakże same przeszkody są niezmiennie te same.

Najważniejsze przeszkody w znalezieniu pracy:

- brak wymaganego doświadczenia zawodowego;
- brak znajomości;
- ogólny brak miejsc pracy;
- wygórowane oczekiwania pracodawców;
- nieuregulowany stosunek do służby wojskowej;
- niechęć do zatrudniania kobiet;
- niechęć pracodawców do zatrudniania studentów studiów zaocznych lub osób planujących studia.

Jedynie pierwsza z wymienionych przeszkód – brak odpowiedniego doświadczenia zawodowego – to kwestia bezdyskusyjna, co do której zgadzają się wszyscy respondenci, we wszystkich grupach. Inne przeszkody wskazywane są przez znacznie mniejszą liczbę dyskutantów lub jedynie przez bezpośrednio zainteresowanych np. nieuregulowany stosunek do służby wojskowej wśród mężczyzn, czy niechęć do zatrudnienia kobiet, w szczególności tych, które są już zamężne.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

Na brak znajomości kładą silniejszy nacisk rozmówcy z Jasła i Przemyśla, gdzie przekonanie, że dobrą pracę można zdobyć tylko po znajomości, jest znacznie bardziej powszechne niż w Rzeszowie czy Mielcu.

Wygórowane oczekiwania pracodawców odnośnie dyspozycyjności oraz czasu pracy były podnoszone we wszystkich czterech grupach, jednakże przeszkodę tę odczuwają przede wszystkim osoby poszukujące pracy w handlu lub gastronomii.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



19

C.

D, S.



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr ZI/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

IV. PIERWSZA PRACA – OCZEKIWANIA I RZECZYWISTOŚĆ

Dyskutanci z Jasła i Przemyśla w przeważającej części nie pracują w swoim wyuczonym zawodzie, w Rzeszowie i Mielcu liczba absolwentów pracujących w zawodzie jest wyższa. W sytuacji, gdy tak wielu rozmówców podjęło pracę w zupełnie innej dziedzinie niż zawód wyuczony, pytanie o konfrontację oczekiwań z okresu szkolnego z rzeczywistością zawodową, sprawia rozmówcom wyraźne trudności. Rozmówcy wyraźnie sprowadzają te kwestie do konkretów takich jak: wysokość wynagrodzenia czy też czas pracy.

Wielu rozmówców przyznaje, że kończąc szkołę nie spodziewali się, że w pierwszej pracy ich zarobki będą tak niskie. Stanęli jednak wobec wyboru – praca za niskie wynagrodzenie lub żadna.

Podobne opinie wygłaszają osoby, które nie zdawały sobie sprawy, że pracodawcy mogą żądać czasu pracy przekraczającego znacznie 8 godzin dziennie oraz tygodnia pracy dłuższego niż 5 dni. Z wypowiedzi rozproszonych w toku całej dyskusji wynika też niezbiecnie, że kończąc szkołę większość absolwentów nie zdawała sobie sprawy, jak doniosłą wagę pracodawcy przykładają do udokumentowanej praktyki, stażu zawodowego itp.

„Chyba każdy w założeniach myślał, że będzie miał wyższe dochody – przynajmniej ja tak miałam”. (Rzeszów, Technikum Ekonomiczne)

„W chwili obecnej te zarobki wystarczają, ale mając żonę, dziecko, to nie”. (Rzeszów)

„Na chwilę obecną jestem zadowolony z zarobków, na przyszłość to nie”. (Rzeszów)

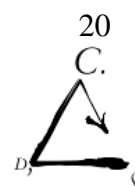
„Mamy małe szanse znalezienia pracy, więc jak już mamy pracę to godzimy się na niskie stawki”. (Rzeszów)

„Ciężko się pogodzić z tym, że pracuje się długo za marne pieniądze, w zasadzie za żadne pieniądze, a pracować trzeba, bo z czegoś trzeba się utrzymać”. (Jasło)

„Ja, jak na kierowcę poszedłem, to myślałem, że będę jeździł do czwartej, piątej. A jeździłem do siódmej, ósmej”. (Rzeszów)

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr ZI/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

Wiedza wyuczona w szkole jest zdaniem części rozmówców przydatna tylko w lepszych firmach. „*U byle jakiego pracodawcy, gdy się robi byle co, można się nauczyć w kilka dni i wiedza nie jest potrzebna*” (Rzeszów). Jeśli pamiętamy, że większość uczestników dyskusji podjęła pracę nie w swoim zawodzie, nie dziwią opinie o stosunkowo małej przydatności wyuczonej w szkole wiedzy. Ci, którzy pracują zgodnie z wyuczonym zawodem, niemal zawsze musieli uzupełniać swoją wiedzę już na stanowisku pracy, bez względu na to czy ukończyli szkołę zasadniczą czy też technikum. Fakt ten nie budzi na ogół zdziwienia, rozmówcy akceptują konieczność douczania się w pracy, jako coś zupełnie normalnego. Niektórzy podnoszą jednak w tym kontekście kwestię przestarzałych programów nauczania, braku znajomości nowych technologii, braku kontaktu z nowoczesnym oprogramowaniem komputerowym.

Dyskutanci szanse awansu widzą nie tyle w awansie w swoich obecnych miejscach pracy, ale poprzez sam fakt, że pracują, zdobywają praktykę i staż zawodowy, który w przyszłości pozwoli zmienić pracę na lepszą.

Większość twierdzi, że mają szanse na podwyżki, ale zawsze związane to jest z zwiększeniem obrotów firmy, sprzedaży, wydajności etc.

„Po szkole chciałam pracować w zawodzie. A teraz jak pracuję, to już nie, jest to praca nudna, całkowicie mi się nie podoba”. (Rzeszów, Technikum Ekonomiczne)

„W moim przypadku wyuczona wiedza była zbyt ogólna więc jej wykorzystanie było ogólnikowe. Chcąc pracować w tym zawodzie, trzeba ją było pogłębiać”. (Rzeszów)

„Jestem technikiem budowlanym, ale teraz robię u złotnika”. (Jasło)

„Na nasze warunki tutaj w Jasle szuka się jakiegokolwiek pracy, byle tylko była, na dalszy plan zostawia się, czy stwarza ona jakieś warunki dla własnego rozwoju, czy nie”. (Jasło)

Mimo wielu uwag krytycznych, bilans oczekiwań i rzeczywistości zawodowej, jaki przeprowadzili uczestnicy dyskusji, nie jest negatywny. Postawę większości z nich można

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr ZI/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

ując następująco: wprawdzie dzisiaj zarabiam mało, praca jaką wykonuję jest często niesatysfakcjonująca, ale biorąc pod uwagę fakt, że jest to moja pierwsza praca, jestem ogólnie zadowolony. Wielu respondentów wyraźnie podkreśla ten aspekt – są w stanie zaakceptować swoją obecną pozycję zawodową, gdyż mają nadzieję, że jest ona przejściowa i w niedalekiej przyszłości ulegnie zmianie. Wielu uczestników dyskusji pracuje i jednocześnie studiuje – praca jest dla nich jedynie źródłem środków na pokrycie kosztów studiów i bieżącego utrzymania. Inni planują w najbliższym czasie wyjazd za granicę. Nawet absolwenci zasadniczych szkół zawodowych nie planujący dalszej nauki, upatrują szans awansu zawodowego, jeśli nie w wyjeździe za granicę, to w samym fakcie upływu czasu. Mogąc wylegitymować się dłuższym okresem zatrudnienia, będą mogli znaleźć lepszą pracę. W kontekście planów na najbliższą przyszłość nieodmiennie pojawia się temat wyjazdu za granicę. Niemal wszyscy rozmówcy planują taki wyjazd, a przynajmniej poważnie rozważają taką możliwość. Termin wyjazdu jest uzależniony często od ukończenia rozpoczętych studiów. Zdecydowana większość deklaruje, że chce wyjechać na krótko 1-2 lata, nie na stałe. Osoby zdecydowanie nie planujące wyjazdu za granicę, są nieliczne. Kwestia wyjazdu za granicę nie wydaje się być uzależniona od rodzaju ukończonej szkoły lub rodzaju wykonywanej obecnie pracy – wyjazd marzy się wszystkim.

„Ja planuję pracować tutaj w tej firmie w której pracuję jak długo się da, a konkretnie do ukończenia szkoły, którą zacząłem. Daje mi to ten komfort, że mogę opłacić szkołę i utrzymać siebie”.(Rzeszów)

„Myślałem o rozpoczęciu działalności gospodarczej i właśnie dlatego myślę o wyjeździe za granicę, aby zarobić na start”. (Rzeszów)

„Praca na etacie to jest bezpieczeństwo, własna firma to ryzyko”. (Rzeszów)

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

V. MOJA SZKOŁA, A PRACA

Rozmówcy we wszystkich miastach przychylają się do stwierdzenia, że wykształcenie zasadnicze zawodowe jest obecnie lepsze i daje większe szanse zatrudnienia na rynku, niż ukończenie technikum. Dzieje się tak przede wszystkim dlatego, że uczniowie zasadniczych szkół zawodowych mają – jak wynika z prowadzonych z nimi rozmów - więcej praktyk, niż uczniowie technikum.

„Łatwiej jest znaleźć pracę po praktyce w zawodówce, niż po praktyce w technikum – i jeszcze płacą”. (Jasło)

„Jak się chodzi do zawodówki to się przez ten czas rzeczywiście można zawodu nauczyć. A przez cztery lata technikum ma się tylko trzy miesiące praktyki i w sumie wychodzi się z niczym”. (Jasło)

Drugim ważnym czynnikiem jest to, że po szkole zawodowej ma się „zwykły zawód”, dobrze znany pracodawcom. Technika zaś kształcą często specjalistów w nietypowych kierunkach, np. technik agrobiznesu. Pracodawcy nie bardzo wiedzą, co taka osoba w zasadzie umie i nie chcą zatrudniać takich absolwentów. Dodatkowe utrudnienie stanowi fakt, że w wielu zawodach np. ekonomicznych – wykształcenie średnie jest dziś uznawane za niewystarczające. I tak np. absolwenci Technikum Ekonomicznego wielokrotnie skarżyli się, że nie mogą dostać pracy w księgowości, bo wymagane jest tam wykształcenie wyższe. Mimo uwag krytycznych odnośnie wykształcenia jakie otrzymali, absolwenci techników są jednak zgodni, iż mimo wszystko lepiej jest ukończyć technikum niż zwykłe liceum ogólnokształcące lub liceum profilowane. Wszyscy zgadzają się, że absolwenci liceum nie mają żadnych szans na znalezienie pracy.

„Ja poszłam do technikum, ale dziś żałuję, wolalabym skończyć zawodówkę, przynajmniej miałabym zawód, zwyczajny zawód”. (Jasło)

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



23

C.

D, S.



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

„Z tego co widziałam u mnie w szkole, to liceum profilowane to najgorsze co może być”.
(Jasło)

Kolejna, dość powszechna krytyka ukończonej szkoły dotyczy nieadekwatności nauczanych treści wobec praktyki, jaka obowiązuje w przedsiębiorstwach. Podano przykłady rozbieżności między programem nauki księgowości w szkole, a księgowaniem za pomocą programów komputerowych, standardowo używanych w przedsiębiorstwach. Analogicznie sprzęt na jakim szkoleni byli operatorzy obrabiarek sterowanych numerycznie, nie miał wiele wspólnego z faktycznymi obrabiarkami, jakie przyszło im obsługiwać w pracy. W tym kontekście wielu dyskutantów oskarża wprost nauczycieli o brak kompetencji lub brak chęci przekazania wiedzy praktycznej w trakcie nauki szkolnej. W jednej z grup (Jasło) w kontekście dyskusji o przygotowaniu zawodowym, pojawił się problem egzaminów zawodowych. Podano liczne przykłady z miejscowych techników, gdzie egzamin zawodowy dający tytuł technika, udało się zdać tylko kilku lub kilkunastu osobom z danego rocznika. Winą za ten stan rzeczy absolwenci obarczają szkołę i nauczycieli, którzy nie potrafiących właściwie przygotować absolwentów pod względem zawodowym.

„Teoria jakiej nas uczą nie jest adekwatna do tego co się robi, na przykład w księgowości. Oni nas uczą jakiegoś księgowania, ale to są stare metody. Z tego wszystkiego tylko 5 osób zdało maturę zawodową”. (Przemysł)

„Niektórzy nauczyciele naprawdę nie potrafią niczego nauczyć. Ta szkoła dużo obiecuje, a niczego nie daje”. (Jasło)

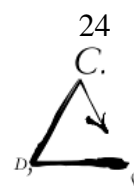
„U nas też miał być fajny kierunek, a okazało się, że po tym kierunku żadnej pracy nie można znaleźć, bo uczyliśmy się wszystkiego, a nie umiemy nic”. (Jasło)

„Problem w technikum jest taki, że nauczyciele od przedmiotów zawodowych nie przywiązywali wagi, aby przekazać nam jakąś wiedzę, która nam się naprawdę przyda”.
(Jasło)

„Tylko nieliczni absolwenci techników dostają uprawnienia zawodowe. W technikum

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr ZI/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

telekomunikacji tylko dwie osoby na sześćdziesiąt, w technikum geodezyjnym tylko 13, czy 18 na 61”. (Jasło)

„Uczyć tylko przedmiotów zawodowych – po co kucharzowi fizyka?” (Rzeszów)

Problemem, który wywołuje burzliwą dyskusję i silne emocje we wszystkich grupach respondentów, jest kwestia praktyk zawodowych w szkole oraz związek tych praktyk z pracą zawodową. Jak już wskazywano wyżej, respondenci uznali brak doświadczenia zawodowego, czy też brak praktyki zawodowej, za główną przeszkodę w zdobyciu pracy. Odbycie dłuższej i właściwie zorganizowanej praktyki zawodowej, mogłoby znacząco zminimalizować ten problem. Jednakże system praktyk szkolnych, który respondenci znają z własnego doświadczenia, całkowicie nie odpowiada ich oczekiwaniom. Zdecydowana większość uczestników dyskusji stwierdza, że praktyka zawodowa jaką odbyli będąc uczniami szkoły zawodowej lub technikum, była czystą fikcją. Praktyka ta sprowadzała się do bezczynnego „odsiedzenia” stosownej liczby godzin w instytucji lub przedsiębiorstwie organizującym praktykę. Ci, którzy podczas praktyki pracowali stwierdzają, że praca ta nie miała żadnego związku z ich wykształceniem i niczego z niej nie wynieśli. W kwestii praktyk szczególnie krytyczni są absolwenci techników, którzy wyjątkowo tylko podają przykłady pozytywnych praktyk zawodowych. Absolwenci zasadniczych szkół zawodowych częściej odbyli wartościowe praktyki zawodowe, szczególnie wtedy, gdy były one organizowane w przedsiębiorstwach prywatnych.

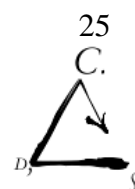
„Przez 3 lata mieliśmy z kolegą praktyki w Urzędzie Miasta, potem w Zakładach Meblarskich, co nie miało żadnego związku z naszym zawodem, ale szkoła miała za to opał na zimę, meble do gabinetu dyrektora. Po prostu nam powiedzieli, jeśli ci nie pasuje gdzie chodzisz na praktyki, to sobie zmień szkołę!” (Przemyśl, ZS budowlana)

„Miałam praktykę w Gminie, dostałam szóstkę na koniec, gdzie mnie w ogóle nie widzieli, jeden dzień może jakieś podatki składałam”. (Przemyśl, T. Ekonomiczne)

„Miałam praktykę w PZU, po 8 godzin, w piwnicy. Później na egzaminie nauczyciele nam nie

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr ZI/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

wierzyli, że tyle nas tam trzymali – dla nich to było coś śmiesznego”. (Przemyśl, T. Ekonomiczne)

„My mieliśmy miesiąc praktyki przez cztery lata. Praktycznie nie nauczyliśmy się niczego”. (Mielec, Technikum Ekonomiczne)

„Miałam praktykę w Urzędzie Skarbowym – przez 6 godzin wpatrywałam się w zegarek”. (Mielec, Technikum Ekonomiczne)

„Praktyki były na tej zasadzie, że nasza szkoła brała sobie coś od tych ogrodników co im było potrzebne, a my to odrabialiśmy. Czasami było naprawdę ciężko, bardzo ciężko. (Jasło, Technikum Agrobiznesu)

„Szkoła nie przywiązuje wagi do praktyk. W mojej klasie to tylko ja z koleżanką załatwiłyśmy sobie raz praktyki w biurze rachunkowym. A tak to szkoła nigdy nie wysłała żadnej oferty do żadnego biura rachunkowego”. (Jasło, Technikum Ekonomiczne)

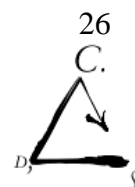
„Miałam w 4 klasie praktyki w Centrum Kształcenia Ustawicznego. Uczyli nas pisanie życiorysów, CV, księgowania na różnych programach. To było załatwione przez naszą wychowawczynię, bo nas lubiła i szkoda jej nas było, bo wiedziała, jak praktyki wyglądają”. (Przemyśl)

„Dobrym pomysłem, dawniej, bo dzisiaj już takich szkół nie ma, były szkoły przyzakładowe. Konkretny zakład kształcił w swojej szkole na konkretne stanowiska - wtedy można było mieć jednocześnie naukę, edukację i doświadczenie. Wiem, że teraz tak jest w Nowej Sarzynie, w Zakładach Chemicznych”. (Rzeszów)

Z kwestią praktyk zawodowych związana jest kwestia ogólniejsza – czy i w jakim zakresie szkoła powinna pomagać absolwentom w uzyskaniu pracy? Zdecydowana większość uczestników dyskusji twierdzi, że ich szkoły nie przejawiały żadnej aktywności w tym zakresie. Kilku respondentów pamięta, że na terenie szkoły odbyły się targi pracy, niektórzy pozytywnie oceniają taką ideę. Podano też kilka przykładów faktycznego uzyskania zatrudnienia poprzez szkołę, przypadki takie traktowane są jednak raczej jako coś

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

wyjatkowego – inicjatywa własna któregoś z nauczycieli, przypadkowa oferta nadesłana do szkoły itp.

„Dostałem pracę przez szkołę – do szkoły przyszło pismo, że potrzebują 3 osoby” (Rzeszów)

„Szkoly powinny pomagać, ale szkoła nie może być pośrednikiem”. (Rzeszów)

„Targi pracy to trafiony pomysł moim zdaniem”. (Rzeszów)

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

VI. PODSUMOWANIE

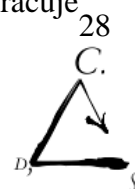
Kwestią spinającą różne wątki prezentowanej dyskusji, jest niewątpliwie problem braku odpowiedniej praktyki i stażu zawodowego, wśród absolwentów szkół objętych badaniem. Brak odpowiedniego stażu zawodowego jest, jak pamiętamy, główną przeszkodą w uzyskaniu pracy, jaką wskazują absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. Jednocześnie ta sama kwestia w postaci zarzutu o źle zorganizowane praktyki zawodowe, stanowi główną pretensję absolwentów w stosunku do szkół, jakie ukończyli. Pracodawcy poszukują pracowników młodych, ale ze stażem. Praktyki szkolne nie zaspokoją rzecz jasna oczekiwań każdego pracodawcy, w szczególności takiego, który szuka pracowników z realnym stażem zawodowym na analogicznym stanowisku w innej firmie. Absolwenci są jednak przekonani, że możliwość legitymowania się wiarygodnym świadectwem odbycia dłuższej praktyki w poważnej firmie lub w firmie dobrze znanej na lokalnym rynku pracy, znacznie poprawiłaby ich szanse zdobycia pracy. Absolwenci niektórych szkół jak: Technikum Agrobiznesu, Technikum Ekonomicznego czy Technologii Żywności, otwarcie postulują reorganizację nauki w kierunku konkretnych specjalności zawodowych, opartych o długie i dobrze zorganizowane praktyki.

Drugą kwestią, silnie obecną w wypowiedziach większości respondentów, jest nieuczciwa postawa znacznej części pracodawców, wobec osób rozpoczynających pracę po ukończeniu szkoły. Łamanie kodeksu pracy, zmuszanie do pracy bez umowy, nie wynagradzanie za nadgodziny i wiele innych, to rzecz jasna problemy patologii rynku pracy, odnoszące się do wszystkich kategorii zatrudnionych, nie tylko do absolwentów. Z przeprowadzonych dyskusji wynika jednak wyraźnie, że właśnie ta kategoria pracowników jest szczególnie narażona na sprzeczne z prawem praktyki części pracodawców. Spowodowane to jest niewielkim doświadczeniem życiowym i brakiem praktycznego obeznania z formalnościami towarzyszącymi zatrudnieniu. Taka postawa pracodawców traktowana jest jako przeszkoda w uzyskaniu pracy i wymusza u części absolwentów zmianę zawodu.

Ogólny obraz losów zawodowych absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, jaki wyłania się z przeprowadzonego badania, jest raczej ponury – większość z nich nie pracuje

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

w zawodzie, ich wynagrodzenie rzadko tylko przewyższa płacę minimalną, wielu zmuszonych jest pracować ponad 8 godzin dziennie za wynagrodzenie rzędu 600 – 700 zł. W tej sytuacji dominują postawy rozczarowania, zarówno ukończoną szkołą, jak i zdobytym zawodem. Poprawę sytuacji zawodowej część upatruje w wyjeździe za granicę, część w ukończeniu studiów wyższych, część zaś w awansie związanym z samym faktem wydłużającego się stażu pracy.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

ZALĄCZNIK 1. WYKAZ UCZESTNIKÓW

Miejscowość	Płeć	Szkoła
Przemysł	M	Zasadnicza Szkoła Zawodowa - Zespół Szkół Technicznych
	K	Technikum -Zespół Szkół Zawodowych nr1 w Przemysłu
	K	Zasadnicza Szkoła Zawodowa -Zespół Szkół Gastronomicznych i Przemysłu Spożywczego
	K	Technikum -Zespół Szkół Ekologicznych i Agrobiznesu
	K	Zespół Szkół Ekonomicznych i Agrobiznesu - Technikum
	K	Zespół Szkół Ekonomicznych i Agrobiznesu - Technikum
	M	Zasadnicza Szkoła Budowlana
Rzeszów	M	Technikum Ekonomiczne
	M	Zasadnicza Szkoła Spożywcza
	M	Technikum Budowlane
	K	Technikum Ekonomiczne
	M	Zespół Szkół Budowlanych
	M	Zasadnicza Szkoła Zawodowa
	M	Technikum Elektroniczne
	M	Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Mielec	K	Zespół Szkół Ekonomicznych - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
	M	Technikum Gastronomiczne
	K	Technikum Ekonomiczne
	K	Technikum Ekonomiczne
	M	Zespół Szkół Technicznych w Mielcu - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
	M	Technikum Elektryczne
	M	Zasadnicza Szkoła Zawodowa - monter elektronik
	M	Zespół Szkół Budowlanych
	M	Technikum Gastronomiczne
	M	Zespół Szkół Technicznych w Mielcu - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Jasło	M	Technikum Mechaniczne w Krośnie
	K	Zespół Szkół Budowlanych
	K	Technikum Technologii Odzieży
	M	Zasadnicza Szkoła Zawodowa
	K	Technikum Technologii Odzieży
	K	Zasadnicza Szkoła Zawodowa
	K	Technikum Organizacji Usług Gastronomicznych
	K	Technikum Geodezyjne

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

Miejscowość	Płeć	Szkoła
	M	Technikum Budowlane
	K	Technikum Ogrodnicze
	K	Technikum Agrobiznesu
	K	Technikum Organizacji Usług Gastronomicznych

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

ZAŁĄCZNIK 2. PRZEWODNIK DYSKUSJI GRUPOWEJ

Wprowadzenie (5 minut)

MODERATOR:

Dzień Dobry nazywam sięw imieniu krakowskiej firmy CDS chciałbym zaprosić Państwa do dyskusji na temat problemów związanych z pracą po ukończeniu szkoły.

Nasza dyskusja stanowi część szerszego projektu realizowanego przez CDS na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, a którego celem jest zwiększenie szans zatrudnienia absolwentów szkół w województwie podkarpackim.

Zależy nam przede wszystkim na waszych własnych doświadczeniach, na opisie tego z czym sami zetknęliście się próbując znaleźć pracę po ukończeniu szkoły. Wszystkie opinie zarówno pozytywne jak i negatywne są dla nas cenne i w perspektywie mogą przyczynić się do poprawy szans zatrudnienia absolwentów szkół w tym województwie.

Nasze spotkanie jest nagrywane wyłącznie po to, aby można było zestawić Państwa wypowiedzi w postaci syntetycznego raportu. Wszystko co powiecie jest całkowicie anonimowe i w żadnym przypadku nie będzie udostępniane osobom trzecim.

Doświadczenia w szukaniu pracy po ukończeniu szkoły (ok. 30 minut)

Większość z Państwa po ukończeniu szkoły zaczęła szukać pracy. Chciałbym abyśmy szczegółowo porozmawiali o tych poszukiwaniach.

1. W jaki sposób szukaliście pracy po ukończeniu szkoły?
 - a. Czy wysyłałiście własne oferty bezpośrednio do firm?
 - b. Czy ogłaszałiście się w jakiś gazetach, w Internecie, na tablicach ogłoszeń itp.?
 - c. Gdzie szukaliście ofert pracodawców?
2. Czy mieliście jakieś rozmowy kwalifikacyjne w firmach? O co Was pytano?
3. Jakiej pracy szukaliście: dorywczej – byle tylko coś zarobić, czy od razu poważnej – na cały etat?
4. Czy szukaliście pracy wyłącznie w swoim zawodzie, czy też każdej jaka się trafi?

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

5. Czy szukaliście pracy tylko w swojej miejscowości, czy także gdzieś dalej?
6. Czy kontaktowaliście się z Urzędem Pracy?
7. Czy rejestracja w Urzędzie Pracy to dobry sposób na znalezienie pracy?
8. Co należałoby poprawić w funkcjonowaniu Urzędu Pracy?
9. Jak długo szukaliście pierwszej pracy?
10. Jakie sposoby szukania pracy uważacie za najbardziej skuteczne? Spróbujmy uszeregować od najlepszych do najgorszych.

***MODERATOR:** jeśli temat „praca po znajomości” nie wyjdzie spontanicznie spytać:*

11. Można się spotkać z opinią, że dobrą pracę można dostać tylko po znajomości. Czy zgadzacie się z tym?

Opinie o rynku pracy i pracodawcach (ok. 20 min)

1. Szukając pracy stykaliście się Państwo z różnymi firmami, pracodawcami, właścicielami firm itp. Jak się Wam wydaje jakich pracowników oni szukają?
2. Czy pracodawcy są zainteresowani zatrudnieniem absolwentów takich szkół jak te, które ukończyliście?
 - a. Dlaczego tak? Dlaczego nie?
3. Czy pracodawcy mają jakieś specjalne oczekiwania np. szukają tylko ludzi ze stażem, albo absolwentów jakiś konkretnych szkół?
4. Biorąc pod uwagę specjalności zawodowe, w jakich zawodach (po jakich szkołach) jest dziś najłatwiej znaleźć pracę absolwentowi, a w jakich zawodach trudno?
5. W większości szkół organizowane są praktyki lub staże dla uczniów w konkretnych firmach. Jak sądzą, czy odbycie takiej praktyki zwiększa szanse znalezienia pracy po szkole?
 - a. Dlaczego tak? Dlaczego nie?
6. Czy zdarza się, że pracodawcy zatrudniają te osoby, które miały u nich praktykę lub staż?

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl



33

C.

D. S.



Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

Główne przeszkody w znalezieniu pracy – podsumowanie (10 min)

1. Biorąc pod uwagę wszystko to co Państwo powiedzieli o szukaniu pracy i kontaktach z pracodawcami, spróbujemy zestawić listę głównych przeszkód w znalezieniu pracy na jakie natrafia absolwent takiej szkoły, jaką skończyliście.

***MODERATOR:** próbujemy uszeregować przeszkody zaczynając od najpoważniejszej, w razie poważnych kontrowersji głosowanie. Jeśli jest tablica piszemy na tablicy, jeśli nie na kartce i odczytujemy.*

2. Jakie cechy powinien mieć idealny pracodawca, idealna firma w której chcielibyście pracować?

Pierwsza praca – oczekiwania i rzeczywistość (20 min.)

Przynajmniej niektórym z Państwa udało się znaleźć pracę po ukończeniu szkoły. Chciałbym abyśmy teraz porozmawiali o tym, na ile ta praca jest zgodna z wyobrażeniami i oczekiwaniami, jakie mieliście kończąc szkołę.

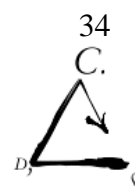
1. Czy praca którą wykonujecie jest zgodna z zawodem wyuczonym w szkole?
2. Czy umiejętności **teoretyczne** jakich nauczyliście się w szkole przydają się w pracy?
3. Czy umiejętności **praktyczne** jakich nabyliście w szkole dają się wykorzystać w pracy, są przydatne, czy wystarczają?
4. Czy w pracy musicie się douczać i czego?
5. Czy praca jaką udało się wam znaleźć daje szanse awansu, dalszego rozwoju, kariery?
6. Jak oceniacie wysokość swoich zarobków?
 - a. Czy widzicie szanse na podwyżki?
 - b. Od czego uzależnione są podwyżki w Waszych firmach?

Moja szkoła, a praca (20 min)

Wrócimy jeszcze do szkoły jaką Państwo ukończyliście. Mówiliśmy już o problemach w znalezieniu pracy i o problemach w pracy.

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl





Unia Europejska



Europejski Fundusz Społeczny



ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego



Wojewódzki Urząd Pracy
w Rzeszowie

„Indeks Gotowości Rynkowej – nowy instrument monitorujący szanse na pracę absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podkarpackiego (IGR) nr Z/2.18/II/2.1/136/05” – projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa

1. Spróbujcie Państwo ocenić na podstawie własnych doświadczeń z ostatniego roku, czy szkoła jaką wybraliście i ukończyście, to był dobry wybór czy nie?
 - a. Dlaczego tak? Dlaczego nie?
2. Gdyby można byłoby wybierać raz jeszcze, to czy wybralibyście tę samą szkołę?
 - a. Jeśli nie, to jaka szkoła byłaby lepsza?
3. Czy zawód jaki dała Wam szkoła okazał się atrakcyjny na rynku, czy można w nim znaleźć pracę?
4. Czy Wasza szkoła podjęła jakieś działania, aby ułatwić Wam znalezienie pracy? Np. przez staże w firmach albo przez naukę pisania ofert itp.
5. Czy szkoły oprócz uczenia zawodu powinny jakoś przygotowywać swoich absolwentów, aby mieli większe szanse znalezienia pracy?
6. Jakie cechy powinna mieć idealna szkoła, taka po której szybko można by znaleźć dobrze płatną pracę?

Plany na przyszłość (15 min)

1. Jakie są Państwa plany zawodowe na najbliższy rok?
2. Czy będziecie szukać innej pracy?
 - a. Co jest ważniejsze: wysokość wynagrodzenia, czy możliwość pracy w swoim zawodzie?
3. Czy ktoś z Państwa planuje wyjazd do pracy za granicę?
4. Jak oceniacie, jaki procent Waszych kolegów, z którymi kończyliście szkołę wyjechał do pracy za granicę?
5. Czy ktoś z Was myślał o rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej?
6. Jak sądzą, czy lepiej mieć własną firmę, czy dobrze płatną pracę u kogoś?

Realizator projektu:

Centrum Doradztwa Strategicznego, 31 – 153 Kraków ul. Szlak 65 biuro 1004,
Tel. (12) 623 77 40, fax (12) 623 77 85, www.cds.krakow.pl e-mail: cds@cds.krakow.pl

